कातन्त्राख्यं भविष्यति । महाहनकलापस्य नाम्ना कालापकं तथा । इत्युक्त्वा शब्दशास्त्रं तत्प्रकाशाभिनवं लघु । साक्षादेव स मां देवः पुनरेवमभाषत"

कातर त्रि० ईषत्तरति स्वकार्य्यसमाप्तिं गच्छति तॄ—अच् कोः कादेशः । १व्यधीरे, व्यसनाकुले अमरः २भीते, ३विवशे, ४चञ्चले च । "चेन्ना तदध्यासितकातराक्ष्या" रघुः । "तयोः समापत्तिषु कातराणि" कुमा० । "कातरोऽपि यदि चोद्वतार्चिषा" रघुः । "भद्रे हिन्याः प्रिय इति सखे ! चेतसा कातरेण" मेघ० । "विद्धा मृगी व्याधशिलीमुखेन मृगोऽपि तत्कातरवीक्षणेन" उद्भटः । के जले आतरति प्लवते न तु विशेषतो मज्जति । ५उडुपे । (कातला) ६मत्स्यभेदे पुं स्त्री स्त्रियां जातित्वात् ङीष् । ७ऋषिभेदे पु० ततः गोत्रे नड्ड० फक् । कातरायण तद्गोत्रापत्ये पुं स्त्री । भावे ष्यञ् । कातर्य्य व्याकुलतायां न० "कातर्य्यं केवला नीतिः शौर्य्यं श्वापदचेष्टितम्" रघु । तत् कातरता स्त्री, त्व कातरत्व न० तदर्थे ।

कातल पु० कस्य जलस्य न तलमस्ति स्पृश्यत्वेनास्य अच् । (कातला) १मत्स्यभेदे राजनि० । स्त्रियां जातित्वात् ङीष् । "कातलो मधुरश्चोष्णोगुरुपाकी त्रिदोषजित्" वैद्य० । २ऋषिभेदे च ततः गोत्रापत्ये नड्ड० फक् । कातलायन तदपत्ये पुंस्त्री स्त्रियां गोत्रत्वात् ङीष् ।

काति स्त्री कै—शब्दे क्तिन् । स्तवे क्षणकातिशब्दे उदा० ।

कातीय त्रि० कात्यायनस्य छात्रः तस्येदं वा "छात्राच्छः" पा० छ तत्र फको वा लुक् । १कात्यायनच्छात्रे २तत्सम्बन्धिनि च त्रि० । कातीयं श्रौतसूत्रं गृह्यसूत्र मित्यादि पक्षे न लुक् । कात्यायनीय तदर्थे त्रि० । कातीय श्रौतसूत्रप्रतिपाद्यविषयाश्च कात्यायनशब्दे दृश्याः ।

कातु पु० कं जलमतति सातत्येन गच्छति अत—उन् ६त० । कूपे निरु० तस्य ग्रीष्मे निःशेषेण शोषणाभावात् तथात्वम्

कात्यय पु० कत्य-श्लाघायाम् खुल् कत्यकः स्वार्थे ष्यञ् अग्निभेदे निरु० । "यद्वैध्म इति कात्ययोऽग्निरिति" शाकपूणिः । 'नारायंसो यत्र इति कात्ययः नरा अखिन्नासीनाः शंसन्ति अग्निरिति शाकपूणिः । इति च निरु० ८,५,६, [पत्ते ।

कात्य पुंस्त्री कतस्यर्षेः गोत्रापत्यम् गर्गा० यञ् । कतर्षिगोत्रा-

कात्यायन पु० कतस्य गोत्रापत्यं युवा गर्गा० यञ् यञन्तत्वात् फिञि फक् । कतस्य युवगोत्रापत्ये ऋषिभेदे । स च त्रिविधः विश्वामित्रवंश्यः, गोभिलपुत्रः, कतवंश्यसोमदत्त द्विजपुत्रः वसुदत्तागर्भजः वररुचिनाम्ना ख्यातश्च । तत्र विश्वामित्रगोत्रोत्पन्नः हरिवं २८३० श्लोके यथा । "विश्वामित्रस्य च सुता देवरातादयः स्मृताः । विख्यातास्त्रिषु लोकेषु तेषां शीलानि ये शृणु । देवश्रवाः कतश्चैव यतः कात्यायनाः स्मृताः" इति । अयञ्च गोभिलपुत्रकात्यायनात् भिन्नः । गोभिलपुत्रकात्यायनेन च कर्मप्रदीपाख्यं छन्दोगपरिशिष्टरूपं शास्त्रं प्रणीतं तस्येदमादिमं वचनम् । "अथातो गोभिलोक्तानामन्येषाञ्चैव कर्म्मणाम् । अस्पष्टानां तथा सम्यग्दर्शयिष्ये प्रदीपवत्" । तत्र १प्रपाठके १०खण्डाः तत्र १ख० यज्ञोपवीतादिपरिभाषा । २ख० श्राद्धद्रव्यादिपरिभाषा । ३ख० अक्रियादिवैविध्यादिकथनपूर्वकं श्राद्धविधिनिरूपणम् । ४ख० पिण्डदानविधानम् । ५ख० नान्दीमुखश्राद्धादिकर्त्तव्यताविधानानि । ६ख० अग्नग्राधानादिकालाधिकारिधर्मविधानम् । ७ख० अरणीनिर्माणप्रकारादि । ८ख० अग्न्युद्धारप्रकारादि । ९ख० अग्निहोत्रकालादितद्विधानादि । १०ख० दन्तधावनस्नानादिविधानम् उपाकर्म्मोत्सर्गादिस्नानादिविधानञ्च ।

२प्रपाठके नव खण्डाः । तत्र १ख० सन्ध्योपासनकालादितद्विधानानि । २ख० तर्पणप्रकारादि । ३ख० पञ्चयज्ञविधानप्रकारादि । ४ख० वैश्वदेवविधानप्रकारः । ५ख० दक्षिणादानादिप्रकारः । ६ख० अमावास्याद्रिश्राद्धकालव्यवस्था तद्विधानप्रकारश्च । ७ख० कर्षूनिर्माणप्रकारः श्राद्धविधानप्रकारश्च । ८ख० दर्शपौर्णमासविधानप्रकारः । ९ख० प्रवासगमनकाले साग्निकस्य कर्त्तव्यविशेषकथनम् ।

तृतीयप्रपाठके ११खण्डाः । तत्र १ख० साग्निकस्य पत्नीमरणे कर्त्तव्यविशेषविधानम् । २ख० साग्नेर्दाहप्रकारः । ३ख० शवसर्पिःकर्त्तव्यभेदविधानम् साग्निकस्य विदेशमरणे दाहविधानञ्च । ४ख० स्तके सन्ध्यादित्यागेऽपि श्रौतकर्म्मणामनुष्ठानविधानम् । ५ख० पुंसवनादिक्रियाङ्गहोमाहुतिसंख्याविषयकथनं गुरुप्रापतिव्रताब्रह्मबन्धुगलाटुपन्यकपुष्णिकाकपुच्छलक्षणपरादिशब्दपरिभाषा ब्रह्मचारिकर्त्तव्यविधानञ्च । ६ख० समयनीयचरुकर्त्तव्यताविषयोपदर्शनम् नवयज्ञकालकथनञ्च । ७ख० विहितकर्मातिक्रमे प्रायश्चित्तविशेषविधानम्, अन्वष्टक्यश्रवणशब्दपरिभाषा । ८ख० वर्षभेदेन दण्डप्रमाणकथनम्, श्राद्धदर्भनिरूपणञ्च । दक्षिणायां गोः प्रवर-